

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nr.1/a

—
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.

Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

Cum ducem războiul acasă...

Arad, 11 August.

Aproape n'a trecut zi fără ca pe paginile ziarului nostru să nu fi crestat la răboj dovezile de vitejie ale elementului românesc în armata austro-ungară pe toate fronturile de luptă. Din când în când am încercat o sinteză, am aruncat o privire generală retrospectivă asupra valoroaselor noastre contribuții de sânge, și n'am întrelăsat să aruncăm pe cellalt talger al cumpenei contrapodul acestor contribuții — să apăsăm asupra consecințelor politice pe cari trebuie să le aibă ca o concluziune implacabilă a unui șir de fapte împlinite, — așa am purces și ieri în prim-articolul „Două politici”.

Dar jertfele neamului românesc din Austro-Ungaria nu se mărginesc numai la atâta, nu sunt numai contribuțiuni de sânge. Ele mai sunt de multe alte categorii, de ordin moral, și simțim că ne împlinim o datorie când, după notele prizărite cari s'au putut ceti de atâta vreme pe coloanele ziarului, încercăm o sinteză, reconstruim o privire cât mai întregă retrospectivă și asupra acestor jertfe, și nu vom uita să stăruim și asupra consecințelor imanente.

Războiul acesta de acasă este egal de greu cu cel de pe front, pretinde egal zel și egală tenacitate pentru că el de multeori — dacă nu totdeauna aproape — determină cursul celuilalt.

Cu întâii răniți cari coborau poticnindu-se de pe treptele trenurilor, ori erau purtați pe năsalii, la găni întâioară apoi în spi-

taluri s'a început munca grea, asiduă și bărbătească a Samaritancelor române. Investimântate în costum alb, ca protest împotriva vremii îndoliate, și ca razim moral având o cruce roșie prinsă pe brațul stâng, — așa au plecat ele în război. N'au cruțat oboseli, nu s'au însăimântat de greutate, ci cu o dispoziție sufletească constant veselă au făcut dovada milei celei mai înduioșătoare, a celei mai calzi solitudini față de invalizi. Întâioară i-a întâmpinat cu o năvală de zimbete, cu un asediu de cuvinte blânde și întăritoare. Apoi ele au făcut pe îngrijitoarele sănătății, ordinei, pe târguitoarele de alimente, pe bucătăresele. În urmă nu s'au reținut nici dela serviciile de pansare. — Energie, grație și devotament, jertfind cât de mult timp și neglijând chiar grijile gospodăriei lor, Samaritancele române au pus în slujba nobilei ținte: tămăduirea răniților.

Numai în Arad, numeroase spitaluri, pe frontispiciul cărora flutură steagul cu insemnul Crucii roșii, sunt conduse de doamne române. Cum înțeleg aceste matroane să facă servicii umanitare s'a convins ori cine a avut prilej să cerceteze vre-un spital dintre aceste, și oricine a rămas uimit de atâta dexteritate și abnegație.

Din informațiunile ce s'au putut ceti în ziar, în toate orașele și satele de pe teritoriul majorizat de populație românească unde numai au fost ori s'au improvizat spitaluri militare, Samaritancele române fac acelaș serviciu intens, devotat, merit să aducă atâtea avantajii operațiunilor armatei austro-ungare.

La alimentarea spitalurilor a contribuit gratuit mult și țărâtimea noastră. Sunt

sate în cari n'a fost casă aproape din care să nu se dea un pumn de făină, un chilo de grâu cel puțin pentru soldații răniți, ori un „ban negru”. Se poate închipui deci apriga luptă pe care o susținem împotriva năpastei mari ce a căzut pe capul nostru al tuturor, împotriva foametei și scumpetei cari vin cu războiul.

După cât știm circularul P. S. S. episcopului Ioan al Aradului care sollicita străngerea de bani pentru „Crucea roșie” a obținut până acum frumoase rezultate în cele mai multe parohii. E bine să luăm notă și de această jertfă de bani abundentă a țărâtimei și cărturărimii noastre din dieceza arădană.

Până acum s'au semnat două împrumuturi interne de stat. La ambele partea de contribuție a cărturărimii, dar îndeosebi a instituțiilor noastre de bani, nu se poate neglija. Un ziar maghiar face următorul elogiu frunțașei bănci „Victoria” din Arad: „Vechea și frunțașă bancă, unica românească, a Aradului, institutul de economii „Victoria” în timpul războiului și-a documentat în chip deosebit patriotismul și abnegația. Se știe că la semnările împrumutului de război acest institut a arătat un foarte frumos rezultat...”

Să se știe deci și acest lucru.

Acelaș frunțaș institut a pus capăt desorientării totale în chestia trimerii de bani în Rusia pentru prizonierii noștri. De aci încolo nu se va mai bate pe la porțile advocațiale, nu vor mai fi întrebate birourile poștei și nu se va mai căuta adresa „Crucei roșii” vieneză de câte ori țaranul român vrea să ușureze traiul amar al prizonierilor noștri din îndepărtatele orașe moscovite. El va trimite ba-

Din țara dolarilor.

Cine-a scornit jalele?
 Mislă cu vapoarele,
 Da vaporul nu-l de vind
 Că și pe el tocu-l mând.

Viața sufletească a cărturărimii noastre, de o jumătate de veac se petrece cam în aceleași frământări, ca apa unui râu cu sbateri veșnice de valuri, fără ca vre-odată vre-un uragan de patimi să o fi răscolit până în adâncimi, să fi rupt zăgazuri, să fi aruncat valuri grele peste țărâni, să fi mutat cursul din alvia lui veche. Preocupațiile intelectualului de astăzi, — abstracție făcând de mici schimbări pricinuite de vreme sunt la fel cu cele ale intelectualului de acum 50 de ani: creierea unui rost economic. În liniile sale fundamentale, în elementele sale constitutive, lumea sufletească e aceeaș, astăzi ca și atunci. Deosebirea dela o generație la alta, zace în intenzitatea de simțire, în felul deosebit de înțelegere, în chipul divers de interpretare al acelorași principii.

O revoluție lentă se petrece, însă, în adâncimi, în viața sufletească a poporului. Șuerul trenului, acest tipăt al civilizației, care a turburat pacea câmpiilor din stăpânirea ei milenară, a produs o schimbare neașteptată în felul de trai și în consecință în lumea sufletească a satelor.

mul, la „Victoria” din Arad alături de adresa fiului său, și banul va trece prin București pentru a ajunge la destinație.

Așa face neamul nostru războiul de acasă: împotriva durerilor de răni adânci, împotriva altor calamități cari neliniștesc și desorientază.

Și aci acasă ne facem o datorie cu vârf. Nu pentru a parada am făcut sinteza le sus, ci pentru a apăsa și mai mult asupra concluziunilor pe cari le trăgeam când amintiam de jertfele noastre de sânge.

Jertfa unui soldat român

pentru consătenii căzuți pe câmpul de luptă.

Ni se scrie:

Un soldat din comuna noastră *Rapoltulmare*, caporalul *Nicolae Șerban*, care de astă toamnă petrece pe câmpul de luptă, — își aduce aminte de unii tovarăși de arme, consăteni cari au murit moarte eroică, și prin mandat postal îmi trimite suma de 10 cor. rugându-mă din inimă, să înalț o rugăciune către preabunul Dzeu pentru eroii răposați: *Aron Ursu, Monica Oana, Nicolae Oana, Inochente Lobonți și Aron Ardean*, — iar într-o scrisoare, ce mi-a trimis-o separat, se îndreaptă și către soțiile celor căzuți, mângâindu-le și arătându-le cât de cinstit și glorios și-au împlinit soții lor datoria către neam, tron și patrie.

„Căci au mușcat cu dinții țărâna șanțurilor sbătându-se și au avut de atâteaori să audă cum coasa mortii șuieră nimicind, până când și-au dat și ei sângele și credința către steagul cu care au plecat, să înfrunte urgia dușmanului. Dar și-au primit numele de eroi. Numele lor, ca și a atâtor viteji, vor rămânea scrise cu litere de aur în istoria neamului nostru, căci au luptat pentru, tron și patrie”.

Le spune apoi și celorlalți consăteni, că „osemintele unor astfel de eroi, trebuie venerate și preamărite, ca numele lor să strălucască, ca o pildă în viitor, ca fiii lor să-și aducă amnitate de vitejiile părinților lor și la timpul său și ei să se facă vrednici de pilda și tapetele părinților lor”.

Pe urmă își înalță în sufletul său o rugăciune pentru răposați: „Și ridicându-mi ochii în sus către atotputernicul, le zic: odinească

în pace acești eroi, odihnească în pace și le fie țărâna ușoară, căci luptă bună au luptat, credința au păzit-o și cununa neperitoare a biruinței îi așteaptă. Amin!”

E vrednic de remarcat simțul de venerație, ce-l are soldatul român față de tovarășii săi de luptă și cu atât mai de admirat simțul de jertfă, când își aduce aminte, să înalte rugăciuni și acasă în satul lor, pentru sufletele eroilor căzuți pe câmpul de luptă.

Mângăierea și sfaturile, ce le dă soțiilor celor căzuți și consătenilor săi, dau dovadă despre credința neclintită și alipirea Românului față de tron și patrie.

Am citat și unele pasagii din scrisoarea, ce mi-a trimis-o caporalul *Șerban*, pentru ca să se vadă cât de frumos și poetic exprimă și descrie soldatul nostru patriotismul și moartea eroilor căzuți și totodată modul cum îndeamnă pe cei de acasă, să cinstească și venereze numele celor ce luptă pentru neam tron și țară!

George Popan,
paroh.

„Pressa vândută și pressa națională”.

— Un articol al oficiosului guvernului român”.

Sub titlul de mai sus ziarul „Viitorul”, organul oficios al guvernului român publică la locul de frunte următorul articol în numărul său de Sâmbătă, 25 Iulie v., nr. 2676:

„Calmul prudent al atitudinii de opinie publică, care a dat țării liniștea internă necesară acțiunii de guvern în afară, a rămas totuși fără ecou în o parte a pressei noastre; această presă continuă să nu aibă nici înțelegerea justă a importanței împrejurărilor din prezent și nici conștiința cea mai elementară a datoriilor cu cari e obligată, — prin o atitudine pusă numai în serviciul intereselor curat românești, — față de o situațiune ca aceea, pe care ne-a creat-o și nouă evenimentele internaționale.

Discuțiunile cari se urmează în acest moment asupra atitudinii României, și mai ales chipul cum se fac aceste discuțiuni în pressa noastră, sunt pentru noi ca și pentru oricine indiciile evidente ale unei stări sufletești bolnăvicioase, dacă nu primejdioase.

Fie atitudinea directă a pressei acesteia, fie ușurința cu care înlesnește, prin o suspectă ospitalitate, propagarea de păreri cari au numai aparența unei sollicitudini pentru interesele românești, completează un ansamblu care in-

dică o derogare vădită dela îndatoririle și adevăratul rol al unei presse curat naționale.

De aceea, după părerea noastră sistemul de a discuta soluțiuni sau de a face propuneri, cari nu cadrează cu îndrumarea posibilă a politicii țării, constituie o primejdie, fiindcă el nu duce decât la zăpăcirea opiniei publice și la stânjenirea acțiunii statului.

Discutând interesele românești, ele nu sunt puse în integritatea lor și numai din punctul de vedere românesc, ci numai într'atât întrucât se crede că discuția poate fi plăcută cutărei sau cutărei puteri străine, soluțiile fiind văzute prin urmare și ele numai prin prizma intereselor din afară. În ce privește speranțele de întâmplare și de salvagardare a intereselor românești, ele nu se pun iarăși întregi în puterea și acțiunea noastră, ci în rezultatul operațiunilor militare, ale unuia sau alteleia dintre generalii străini. Unii privind cu melancolie spre generalii lui Napoleon, și alții spre cei ai împărățiilor centrale, nu mai pot să se conducă și să se inspire astfel numai din interesele exclusive românești.

Cu o asemenea mentalitate, în care predomină un sentimentalism puțin oportun împrejurărilor din prezent, e natural să nu se poată înțelege de către aceștia că orice stat neutru este într'o situație delicată, situație care ne obligă să fim mai băgători de seamă, mai stăpâni pe noi înșine ca oricând și să nu ne lăsăm ca fără voia noastră să ne facem instrumentele intereselor străine la noi”.

Aviz pentru intrarea sub drapel.

Primim spre publicare următorul aviz oficial:

În urma chemării generale făcute în baza articolului de lege XX din 1886 a celor obligați la gloate: indivizii obligați la gloate născuți în anii 1876 și 1877, precum și cei născuți în restimpul dintre anii 1878 și până la anul 1890, inclusiv, mai departe cei născuți în anii 1892, 1893 și 1894, apoi indivizii (muncitorii, bljarii, boltașii șcl.) exmiși (intrebuințați) în baza legilor despre gloate ori despre prestațiunile de război, de unde însă între timp au fost concediați, dacă la revistele de înfățișare de glotași, respective la cele supletorii ori la cele ulterioare au fost aflați abili pentru serviciul de arme, și nefiind de după nume scutiți, sunt datori a intra la serviciul activ de gloate în ziua de 16 August 1915 la sediul Comandei de completare a honvezimei r. u. și respective la sediul Comandei districtuale Imp. și reg. de completare indicat pe foaia de legitimare de glotași.

Toți acei indivizi cari prin intrare de bună voie au fost înrolați în armata comună Imp. și reg. ori la honvezime (fie și ca voluntari de un an), fără considerare

Au dispărut depărtările, s'au deschis porțile tuturor produselor industriale, bumbacul a alungat cânepa, ghetetele au suprimat în multe locuri opinca, s'au închis șezătorile, s'a distrus în mare măsură industria manuală și pretutindeni, ca șuvițele de apă într'o corabie ce se scufundă, a pătruns curentul civilizației, cutremurând viața țărănească din încheieturile ei de veacuri. Toate aceste schimbări pe țaran l'au găsit desarmat și l'au zăpăcit. Turburat în obiceiurile lui bătrâne care-i dădeau un sprijin moral vieții, apăsător de contribuțiile multiple și sedus de creditul ce i se oferea ca un sprijin la nevoie, dar al cărui rost nu-l înțelegea, într'o bună dimineață a văzut, cu înfiorare, cum se deschide prăpastia sub el.

Atuncea a pornit spre America, să caute mântuire.

Smuls din satul lui, dincolo de hotarele căruia n'a trecut, poate niciodată, din seninătatea simplă a traiului lui patriarhal, din contactul direct cu natura, al cărei copil era, și aruncat deodată în vălmășagul și vuetul fabricelor din Statele-Unite, vă puteți închipui ce criză s'a putut petrece în sufletul lui.

Din această lume sufletească au răsărit cântecele culese de mine. Flori încărcate de parfumul durerii, sub care moare biata lui inimă înstrăinată:

Oceanule, apă rece
Dumnezeu te sece,
Să te fi săcat de mult

Eu să nu te fi trecut,
Nici să nu te treacă nime
Să fi tu plătit cu mine.

Poți fi maică supărată
De ce nu m'ai făcut fată
Să șed cu furca pe vatră
Să nu știu lumea de lată,
Să șed pe vatră n'nr'o dungă
Să nu caut lumea de lungă.

În America sunt bani
Dar face copii orfani,
Și surori fără de frați
Și muieri fără bărbați.

Frunzuliță ca iarba
De când îi America
Multe pluguri ruginesc
Și ogoare n'telenesc
Mulți tineri îmbătrânesc,
Multe neveste bocesc
Multe maice n'ncărutesc.

Fetele din Vadul-sat
Au dat jalbă la mpărat:
Înălțate împărate,
Noi cu capete plecate
Te rugăm dacă se poate
Să nu mai dai pașapoarte;
Căci feciorii cei voinici
Au plecat toți de pe aici,
Și Misler, cerul l'ar bate,

I-a dus departe, departe,
Spre apusul soarelui
În țara Anglezului,
Noi rămânem supărate
Fete mari nemăritate.

Trandafir de vânt bătut
În ceasul ce m'am născut
A trăsniț și-a fulgerat
De trăiesc înstrăinat.
Și n'am parte de-al meu sat.
Frunzuță verde de vie
Montana-i țară pustie,
N'auzi oamenii doinind
Nici feciorii chiotind
Numai vântul vâjâind
Și pădurea clătînând
Și câte un bubuit
Din minele de argint.

Când m'apropiu de-al meu sat
Cunosc câinii pe lătrat
Și feciorii pe strigat
Și fetele pe cântat.

Alexandru Văcărescu,
rig. în drept.

la care an de naștere aparțin, sunt datorți a intra în serviciul activ de gloate în ziua de 16 August anul 1915.

Prezentul aviz pentru intrare sub drapel nu se referă la acei mașiniști și fochiști profesioniști născuți în anii dintre 1878—1890 și în anii dintre 1892—1894, cari la cererea proprie au fost deja concediați prin respectiva comandă de complectare până la 15 Septembrie 1915; iar serviciul activ al acelor mașiniști și fochiști profesioniști născuți în anii 1876 și 1877, cari sunt impiegați la mașinile cu vapor ori motoare agronomice (de secerat, trierat, cosit, șcl.), dacă își vor dovedi aplicarea, la cererea proprie prin comanda competentă de complectare se amână până în ziua de 15 Septembrie 1915.

Cel cari se prezintă la serviciu trebuie să aducă cu sine încălțăminte bună, tacâm, blid, unelte mai mărunt și hrană pe două zile.

Prețul acestor obiecte de echipament, dacă se vor dovedi de folositoare în serviciul militar, se va reîntrașor proprietarilor după valoarea acelorasi.

Cu prilejul intrării sub drapel proprietarul foalei de legitimare pentru gloată călătorește gratuit pe calea ferată în clasa a treia (pe vapor în clasa a doua); acea foale de legitimare pentru gloată însă la distribuția biletelor va fi a se viza încă de vreme înainte de plecarea trenului sau a vaporului.

Acel individ obligat la gloate chemat la arme, care nu se prezintă la termenul și locul fixat, va fi adus cu forța brachială și conform paragrafului 4 al articolului de lege XXI din 1890 despre pedepsirea neascultării manifestate față de porunca de chemare militară va fi pedepsit cu închisoare extensibilă până la doi ani.

Indivizii obligați la gloate, cari doresc a intra de bună voie în honvezimea r. u. ori în armata comună imp. și reg. însiși pot alege intru limitele legii corpul de armată, însă după intrarea în serviciul activ numai la acel corp își pot cere alăturarea, la care au fost împărțiti ca obligați la gloate.

Acel indivizi obligați la gloate dintre anii etății 18—50, cari la vremea sa au fost exmiși în baza articolului de lege din LXVII din 1912 sau cari vor fi exmiși de acum înainte și cari săvârșesc serviciul personal în sinul forței armate și respective aparțin diviziunilor muncitorești, pe baza articolelor de lege XX din 1886 și respective a celui II din 1915 se consideră de chemați.

Făcut în luna Iulie, 1915.

Insemnări pe răboj.

Arad, 11 August 1915.

Ultima crestătură pe răboj din numărul de ieri la rubrica aceasta era o telegramă prin care se exprima deosebita admirație și încredere în soldatul român, telegramă datorită colonel-generalului german Woysch trimisă ca răspuns la telegrama deputatului buc. Simionovici. În armatele lui Woysch au luptat la Ivangorod cinci regimente românești, cum spunem. Ambele telegrame le găsim comentate în Pesti Hirlap, organul de casă al contelui Apponyi, în numărul de ieri, 10 August, în următorul chip:

„Trebuie să notăm că regimentele românești cari au luat parte la cucerirea Ivangorodului luptă în corpul de armată al lui Köves, ca formațiuni întregitoare din Ungaria, de dincolo de pasul Királyhágó. Woysch nu-i politician, ci soldat, deci nu putem aștepta dela el instrucție de drept public pentru d. deputat Simionovici din reichsrat. Ar fi fost just însă, dacă s'ar fi aflat cineva care să edifice pe d. Simionovici înainte de a trimite telegrama că Românii cari se luptă în corpul Ardealului nu au împărat ci rege și astfel clubul român din reichsrat precum și deputatul român bucovinean n'au dreptul să figureze ca club politic și ca fruntaș politic al Românilor Ardealului”.

Nu-i bucovinean d. Simionovici? Bucovina nu se ține de Austria? Iar Austria n'are pe tron împărat? Când amintește în telegramă de „poporația românească credincioasă împăratului”, nu privește această frază pe cetățeanul bucovinean Simionovici? Iar un Român bucovinean n'are dreptul să-și exprime admirația față de oricine, îndeosebi față de vitejii soldați români ai monarhiei irelevant de sunt în Bucovina ori Ardeal fără a l se arunca acuza că ar vrea să se erijeze în rol de conducător politic?

Dintr'un ziar maghiar provincial (rândurile dela vale pot servi model pentru celelalte ziare maghiare provinciale din coloanele cărora scoașerăm mai alături un mănunchi de vitejii ale regimentelor românești dar nu avuseră curajul să puie firmă românească deasupra acestor vitejii):

„Deja în întâiele zile ale răboiului foarte mulțămiiți am putut constata că poporul Ungariei fără deosebire de rasă și naționalitate la cuvântul de chemare al regelui a prins arma și dușmanii noștri au rămas foarte surprinși de împrejurarea că soldații de diferite naționalități din monarhie cât de vitejește, model, se luptă sub steagurile noastre (credem că e vorba aci și de steagul nostru. — N. R.). Comunicatul din urmă al lui Höfer doar o spune cu câtă bravură și abnegație se luptă printre șirurile noastre, și cu câtă însuflețire, având conștiința nobilei datorii, își varsă sângele pentru țară și regele bravii soldați români atât pe frontul de nord cât și pe cel italianesc. Cântând se aruncă în foc și pieptul foarte multora dintre ei este decorat cu distincția militară sosită din cel mai înalt loc”. („Arad és vidéke”).

Răboiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 10 August. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: Retragerea dușmanului din regiunile de lângă Vistula continuă.

Trupele generalului Köves au ajuns în regiunea la sudost de Zelenow. La aceste trupe s'au alăturat părțile din armata arhiducelui Iosif Ferdinand, cari au înaintat peste cursul inferior al Wieprzului. Am trecut lângă Kock în mai multe puncte și peste cotul Wieprzului.

Mai spre ost, pe frontul ce se întinde până la Bug aliații au ocupat întreg șirul de pozițiuni al ariergardelor dușmane. Lângă Bug și Zloba-Lipa situația e neschimbată.

La Cernelita, pe țărmul de sud al Nistrului, regimente aparținătoare armatei comune și landwehrului din Austria de jos și din regiunile litoralului, au ocupat o pozițiune construită, ca un cap de pod, pe care Rușii până acum l-au știut apăra cu vigoare. Dușmanul s'a refugiat peste râu și a lăsat în mâinile noastre 27 ofițeri, 2800 soldați, 6 mitraliere, multe trăsuri și o mare cantitate de material de răboj.

Pe frontul italian: Luptele de artilerie zilnice, și-au păstrat și ieri violența pe frontul dela nordost. În circumscripția Goriziei și lângă Plava, aceste lupte s'au potențat din timp în timp. Cele 3 atacuri italiene împotriva părții proeminente spre apus a platoului Dobberdo și avansarea dușmanului lângă Zagora, la sudost de Plava, le-am respins. Dealtminteri n'a avut loc vre-un eveniment important.

Berlin, 10 August — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: La ost de Ypern, unor forțe mai mari engleze, le-a reușit să pună stăpânire pe partea apuseană a localității Hooge. Exploziile de mine executate de Francezi în Champagne, în regiunea fermei Beau-Sejour au fost zădărnice.

Artileria noastră a distrus în 30 Mai viaductul ce se găsește la apus dela Dammerskirch, Francezii au făcut, cu ajutorul unui drum de fier ocrotitor, un pod peste râul Large. Artileria noastră a distrus cu câteva pușcături în plin podul construit cu puțin înainte. La marginea de sud a pădurii Hessen, la apus de Verdun am împușcat un balon captiv al Francezilor. În 9 August, seara la orele 11, un aviator dușman a aruncat bombe asupra localității Cabzana (pe teritoriul olandez în apropiere de granița belgiană) între Bellingen și Reinweiler (la sud de Mühlheim în Baden) un avion francez a fost silit de focul tunurilor noastre de apărare, să coboare. Pe pilotul și observatorul aparatului i-am făcut prizonieri. Lângă Pfirt focul

nostru l-a silit pe un aviator dușman să se refugieze pe teritor helvetian.

Pe frontul oriental: Pe frontul de est dela Kowno ne-am apropiat mereu în luptă, în urma atacului nostru, și mai mult de linia forturilor. Într'aceasta am făcut prizonieri iarăș câteva sute de Ruși și am cucerit 4 tunuri.

Trupele din armata generalului Scholtz au spart ieri după amezai linia de forturi dela Lomza, au cucerit cu asalt fortul Nr. 4, iar azi în zori au ocupat cetatea. La sud de Lomza, am trecut în cursul luptei peste drumul de țară ce duce la Ostrow. Pe Ostrow e stăpân încă dușmanul. Trupele noastre au ajuns până la râul Bug, dela Briani (la apus de Brock) până la gura râului. Dela 7 August încoace am făcut aci prizonieri 23 ofițeri și 10.000 soldați.

La ost de Varșovia, armata prințului de Bavaria, Leopold, a ajuns în apropierea drumului de țară Stanislav-Nowominski.

Pe frontul sudoriental: Armata colonel-generalului Woysch, urmărindu-l pe dușman, a ajuns în regiunea ce se află la nord și ost de Zelenow și s'a alăturat la anipa stângă a armatei mareșalului Mackensen, ce înaintează dinspre sud. Pe frontul dintre Ostrow și Bug am alungat ariergardele dușmane până la fortțele lor principale.

(Notă. Brock se găsește la 12 kilometri la sud de Ostrow.)

Berlin, 10 August. — Se comunică dela comandamentul suprem al marinei de răboj:

În noaptea spre 17 August dirigiabilele marinei noastre au atacat fortificațiile de pe țărmul ostic al Angliei. Cu toată reacțiunea puternică, ele au aruncat cu succes bombe asupra vaselor de răboj de pe Themse, asupra docurilor londoneze, mai departe asupra punctului de razim pentru torpiloare, Harwich precum și asupra uzinelor de pe Humber. Dirigiabilele noastre s'au întors dela întreprinderea reușită.

Intrevederi diplomatice la București.

București. — D. Ion Brătianu, primul ministru român, a primit Duminecă și Luni pe toți miniștrii străini actualmente prezenți în București.

D. Blondel, ministrul Franței a și venit din Constanța spre acest scop.

Antanta invită statele balcanice la o conferință.

București. — Corespondentul din Sofia al ziarului „Minerva” anunță în baza informațiilor ce le-a primit din sursă bineinformată despre demersul colectiv al împătritei înțelegeri și nouile propuneri făcute statelor balcanice, în următoarele:

Demersul s'a făcut Joi și adevă în capitalele celor patru state balcanice: Atena, Sofia, București și Niș. Nota antantel arată că divergențele cari despart statele balcanice sunt așa de mici, încât aceste s'ar putea aplană în vremurile aceste extraordinare cu puțină conciliantă. În scopul acesta împătrita înțelegere face propunere pentru convocarea unei conferințe comune a statelor balcanice în Atena, Sofia sau București.

Această conferință ar pune baza unei înțelegeri comune între cele 4 state și totodată ar putea stabili condițiunile intrării statelor balcanice în acțiune de partea antantel. Tot această conferință ar lua hotărâri și privitor al concesiunile teritoriale ce și le-ar face reciproc statele balcanice. În legătură cu conferința comună, împătrita înțelegere își imbie bucuros serviciile sale în interesul scopului comun și se obligă să respecte hotărârile conferinței și garantează împlinirea, la termenul stabilit, a pretențiunilor blocului balcanic.

Quadrupla antantă își exprimă speranța că statele neutre vor prețui valoarea adevărată a acestei propuneri și prin crearea blocului vor contribui la încheierea marelui tragedii europene.

Corespondentul „Minervei” își întărește afirmațiunile și cu informațiuni câștigate din sursă bineinformată din București. Numitul ziar român mai anunță, că în legătură cu noua propunerea a împătritei înțelegeri vor avea loc în zilele cele mai apropiate consiliul de coroană în București, Sofia și Atena.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 11 August 1915.

Maj. Sa către Români din Maramurăș. Drept răspuns la telegrama omagială a Românilor maramurășeni, a sosit din Viena-Burg la adresa dlui fișpan Nyegre László următorul răspuns:

Maj. Sa împăratul și regele nostru apostolic a binevoit prea grațios a primi cu vie mulțumită omagiul exprimat prin vicarul episcopesc Titus Bud, în numele preoțimeii și a credincioșilor de confesiunea freco-catolică din comitatul Maramurăș, trimis prin Ilustritatea Voastră și pentru această nouă manifestare de credință probată și de patriotizm gata de jertfă a locuitorilor români din comitat binevoiește a-și exprima profunda sa mulțumită. — La ordin suprem: Daruváry m. p.

Eroismul unui medic român. Ni se scrie din Uioara: In crâncenele lupte dela sfârșitul lui Iunie date la trecerea râului Nistru, medicul asistent **Dr. Vasile Pașca** originar din Geaca de lângă Cluj și împărțit de prezent la regimentul de infanterie Nr. 35, — în focul cel mai grozav al inamicului, în lipsă de pod a trecut în înot peste apa revărsată în urma ploilor mari,ducând cu el o legătură de bandaje, pentru a da primul ajutor răniților de pe cellalt mal. Apoi sub acelaș foc îngrozitor a trecut din nou înapoi.

Un martor ocular descrie acest fapt, precum urmează:

„Apoi a urmat să facă iubitul nostru Vasile, ceea ce abia va mai fi făcut alt medic în armată: ziua mare, când nimeni nu cuteza să scoată măcar capul din tranșeu, ne având trupa pod a trecut Nistru în înot cu o traistă de legători. Când l-au văzut Rușii pe apă, au pus trei tunuri și o mitralieră în acțiune contra lui, tot astfel și la întoarcere. Intre împrejurările, cum s'a săvârșit acest fapt eroic al medicului român și celor prezenți li se părea de necrezut.”

Făcându-i întrebare asupra acestei întâmplări în obicinuita lui modestie îmi răspunde: „Mi-am făcut numai datorința de medic și om, căci bieții răniți sufereau grozav. Adevărat, că în decursul treceri mele au tremurat toți dela gregar până la general, dar am voit să le arăt, că Românul în războiu nu poate fi întrecut. O foaie nemțească a și publicat fapta mea sub titlul „Heldenthalt eines Arztes” și dacă am ajuns chiar de „arătare”, — cum zice nația pe la noi, — fie! Mă doare însă, căci numita foaie a uitat să amintească, că acest medic a fost Român!”

D. Dr. Teodor Mihali, președintele comitetului nostru național se află de două zile în București. D. Mihali stăruie — scriu ziarele bucureștene — pentru a accelera trimiterea vagoanelor de porumb cumpărate pentru populația din nordul Transilvaniei

A. S. R. principele Nicolae al României, însoțit de d. comandor Perlețeanu, a vizitat zilele trecute ruinele cetății Calatis, care după cum se știe au fost descoperite la Mangalia.

Sergentul Andrei Puiu și moștenitorul de tron. In cursul zilei de Luni moștenitorul de tron, **Carol Francisc Iosif** și cu arhiducesa **Zita** au continuat să viziteze spitalele militare din Budapesta. O atenție deosebită — scrie „Foaia Pop. Rom.” — au arătat înalții oaspeți școalei și atelierelor de invalizi din strada Pozsony. Aci arhiducele s'a întreținut cu mai toți militarii, după naționalitatea lor, în limba maghiară, germană, română, croată și polonă.

Când arhiducele moștenitor a esit din atelierul de cizmărie, a fost martorul unei scene frumoase: Sergentul român, **Andrei Puiu**, al cărui picior drept este amputat și înlocuit c'un picior de lemn, a încălecat în goană pe cal. Când moștenitorul de tron a aflat, că un soldat amputat e călărețul iscusit, s'a dus la dânsul și și-a exprimat bucuria și admirația pentru isprava lui. Întrebându-l, arhiducele a aflat, că sergentul acesta român, în civil e frizer, și că a fost rănit ca artilerist în honvezime. Arhiducele l'a felicitat că s'a vindecat și i-a spus, că nu se va mira dacă va întâlni curând pe acest viteaz soldat la cavalerie.

Opul „Primele ajutoare date răniților pe câmpul de războiu”, de Dr. Ghiulamila. Cei ce doresc să aibă această carte mult folositoare s'o comande prin librăria noastră: **Librăria „Concordia”** din Arad, str. Deák Ferenc nr. 20 — Prețul nu-l cunoaștem.

Steagul nostru național. Cetim în „Tel. Român”: Totdeauna când vin știri despre învingeri mai însemnate, raportate de bravele noastre trupe pe câmpul de războiu, se arborează steaguri pe toate casele din stradele mai principale ale orașului nostru Sibiu. Steaguri de diferite colori, până și steaguri turcești, cu semiluna pe ele. Cu bucurie vedem fălăind totdeauna și steagul nostru național, alături cu tricolorul statului, pe reședința mitropolitană, pe frumosul seminar „Andreian”, pe cas „Albinei”, pe casa domnului Dr. Ilie Beu din piața mare a Sibiiului, pe casa în care locuiește domnul medic Dr. N. Ittu etc. Sunt chiar și comercianți străini de neamul nostru, cari între diieritele stegulețe cu cari își împodobesc casele la astfel de ocațiuni, arborează și stegulețele românești. Cea mai plăcută surprindere am avut-o însă Duminecă, la desvălirea oficioasă a Ostașului de fier din Sibiu, când între multele stegulețe de împodobire din jurul ostașului am putut vedea și patru stegulețe naționale românești. Astfel în Sibiu steagul nostru național a fost reintegrat și în mod oficios în drepturile pe cari le avea odinioară în Ardeal. Suntem veseli a putea înregistra acest fapt.

Logodnă. Dșoara Iuliana Carabetiu din Ghilad și d. Dimitrie Tieran cand, de preot — preot ales în Ghilad, logodiți. Felicitări!

De cinci ani servește țara și tronul. Ni se scrie din comuna **Părul** (în Bănat): Soldatul sanitar **Vasile Truț** din comuna noastră, — care deja de 5 ani servește în armată, — dela brigada de sanitari de munte nr. 13. a fost decorat cu **medalia de onoare de bronz dela „Crucea Roșie”** cu decorație de războiu.

† **Silviu Parteniu Trombițaș de Bethlen** a decedat în 10 August a. c. în al 45-lea an al etății. Inmormântarea s'a făcut în 11 August a. c. în cripta familiară alui George Marinovits de lângă biserica gr. cat. din Reghin. Odihnească în pace.

Azi unul, mâne altul... Ni se scrie: Dintre nenumărații noștri voinici cari apără vitejește hotarele patriei, am mai pierdut unul dintre cei mai buni. E băiatul harnicului țaran Moise Jichiciu din comuna Cuveșdia (com. Timiș): **Pavel Jichiciu**, voluntar-cadet-aspirant în regimentul ces. reg. Nr. 33 de infanterie din Arad. In grele, dar glorioasele lupte din jurul Lembergului, în cari a luat parte însemnată și reg. 33 din Arad, susnumitul a fost rănit de un glonte dum-dum în cap și astfel după scurte dar grele suferințe a murit moarte de erou într'un spital din Galiția.

Tatăl său, om iubitor de cultură, și-a dat băiatul la școlile civile din Lipova, absolvând acestea, a continuat la școlile comerciale superioare tot în acel oraș; ca student a fost totdeauna primul, și a prestat examenul de maturitate cu foarte bine. S'a aplicat pe cariera notarială, și în calitate de practicant l'a ajuns crâncenul războiu, când apoi și el, ca și mulți flăcăi de-ai noștri, a plecat în conștiința datoriei la hotarele țării. A stat mai multe luni de zile pe câmpul de luptă, înfruntând toate grozăviile și greutățile războiului, până când urgisitul glonț i-a curmat viața.

A fost un tânăr blând, modest, așa că toți cunoscuții și amicii lui l'au iubit foarte mult. Iată ce scrie un camarad consătean de al lui de pe câmpul de luptă, cu care împreună a îndurat el vitejiile războiului luni dearândul pe câmpiile Galiției: „Coconul Pavel, ierte-l Dzeu, a fost un om bun ca pita, la toată compania îi pare rău după el, el a fost ca un frate la fiecare dintre noi, măcar că a fost mai mare în rang”.

A murit și el moarte de erou, ca mulți de-ai noștri întru apărarea pământului strămoșesc de cutropirea dușmanului.

Dormi în pace iubite prietino! (E. S.)

† **Ionel Stolan** student de a VIII-a clasă gimnazială a decedat subit în 28 Iulie st. n. într'un sanatoriu din Budapesta în vârstă de 17 ani. Ră-

mășițele pământesti ale defunctului s'au așezat interimar spre odihnă în cimiteriul din Buda după rital bisericii ortodoxe române.

Odihnească în pace!

Primire în institutul surdo-muților din Timișoara. Din partea direcțiunei ni se aduce la cunoștință, că după pauză de un an, cauzată prin războiu, se începe de nou învățământul în institutul pentru surdo-muți din Timișoara la 1 Septembrie. Se invită deci toți părinții, cari au copii surdo-muți neinstruiți până acum în etate de 7—10 ani, ca în scopul primirei în institut, să-și prezenteze cererile la direcțiunea institutului, de unde pot primi deslușiri mai detaliate.

Ultima oră.

DIPLOMATICE.

București. — **D. A. Sturdza**, atașat de legatie, în administrația centrală a ministerului de externe a fost transferat la legatia română din Atena.

EXCURSIILE PE MUNTII ROMÂNIEI — INTERZISE.

Sinaia. — Poliția din Sinaia a avizat publicul v-ilegiaturist că sunt riguros interzise excursiile pe munți. In acest scop poliția, de acord cu comandantul de jandarmi, a înființat posturi de patrulare și posturi fixe spre a inspecta munții, astfel că persoanele, cari n'ar fine seamă de această prohibire s'ar expune la grave neplăceri din partea posturilor de pază.

SVONUL ZIARULUI „ADEVĂRUL” DESPRE O INTELEGERE INTRE ROMÂNIA SI RUSIA.

București. — Ziarul „Adevărul” scrie: De douăzeci și patru de ore în Capitală se menține svonul că România a încheiat o înțelegere cu Rusia. Rusia a acceptat (primit) propunerile României și că această înțelegere a fost deja iscălită de către amândouă statele. Adevărul acestui svon — scrie „Adevărul” — e necontrolat.

IMPĂTRITA INTELEGERE A SUFERIT O FATALĂ INFRÂNGERI IN BALCANI.

Magdeburg. — Foaia „Magdeburger Zeitung” scrie: Noua presiune (apăsare) a împătritelor înțelegeri în Balcani a rămas fără isbândă. Bulgaria, Grecia și România au respins propunerile înțelegerei.

SFÂRȘITUL RĂZBOIULUI VA FI VREDNIC DE ISBÂNZILE NOASTRE.

Berlin. — Lui „Lokalanzeiger” i se comunică dela cartierul pressei: Până la isbânda noastră deplină mai trebuie să facem o lungă sfortare. Isbânzile de până acum ne îndrătuiesc să nădăjduim, că sfârșitul războiului va fi vrednic de isbânzile noastre de până acum.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

POSTA ADMINISTRATIEI.

Iosif Cațaveiu, Lisa. Am primit 14 cor. în abonament până la 31 Ianuarie 1916. Aici nu s'a sistat expedarea.

Nicolae Voina, Recaș. Am primit 2.40 cor. în abonament până la 15 Sept. a. c.

Au plătit în abonament următorii: Marta Tomescu, Cladova 4 cor. până la 30 Iunie 1915; George Mangra, Saldobagiu 2 cor. până la 31 Dec. a. c.; Nistor Ugrin și Simeon Ianăs, Marcovăț 2—2 cor. până la 31 Dec. 1915; Ioan Georgescu, Săcadat 2 cor.; Dimitrie Radivoi, Herendești 2 cor.; Traian Sfârcoci, Visag 2 cor.

Mulțumită publică.

Rog primească pe această cale mulțumitele mele călduroase maestrul Vidu și corul de sub conducerea D-Sale, împreună cu toți acei, cari mi-au adus o mângăiere din tristul p-lej al decedării soțului meu **Lucian Șepețianu**, preot-presb. onor. gr. or. rom.

Chiseta, 1915.

Văd. Irena Șepețianu.